OREDOWNIK POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Abonament:
kwartalnie: w ekspedycji . . . . 180.00 mk.
„ na poczcie . . . . 189.00 mk.
numer pojedyńczy . . . . 10.00 mk.

Dział urzędowy ▭ nieurzędowy

Koźmin, środa dnia 8-go marca 1922 r.

Ogłoszenia:
wiersz nonparelowy lub miejsce jego . . . . . . 5.00 mk.
wiersz reklamowy w dziale nieurzędowym . . . . 10.00 mk.
Dla ogłaszających z poza powiatu 50 % więcej

Nr. 19 | **Za redakcję:** Dział urzędowy: Starostwo; nieurzędowy: E. Kraszewski w Koźminie. Wychodzi 2 razy tyg. Ogłoszenia przyjmuje się do wtorku i piątku godz. 9 przedpoł. | **Druk:** ZAKŁAD GRAFICZNY EDWARDA KRASZEWSKIEGO w KOŹMINIE. Nakład własnej księgarni. Telefon 34. Adres telegraficzny: Orędownik Koźmin | **Rok 35**

Wrazie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków lub tym podobnych nieprzewidzianych okoliczności wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub doodszkodowania.

Dział urzędowy

Nr. 107. Działo się w Koźminie dnia 17. grudnia 1921 roku.

Na posiedzeniu Wydziału Powiatowego powzięto podług porządku obrad następujące uchwały:

1—5 pp.

6. Wydział Powiatowy uchwala § 2 ordy. podatku koncesyjnego z dnia 7. marca 07 r. od 1. lipca 21 zmienić jak następuje:

Podatek wynosi, jeżeli udzielenie koncesji do założenia nowej gospody lub wyszynku nastąpi i jeżeli procederowiec:

a) od podatku wolnym jest . . . . 5000 mk.
b) do IV. klasy podatku procederowego wzięty jest . . . . 10000 „
c) do III. klasy wzięty jest . . . . 20000 „
d) do II. klasy wzięty jest . . . . 30000 „
e) do I. klasy wzięty jest . . . . 40000 „

Przy objęciu wzięty już istniejącej gospody pobiera się połowę podatku.

Uchwałę z dnia 4. lipca 21 r. o podwyższenie podatku koncesyjnego Wydział Powiatowy znosi.

7. pp.

podp. Przyłuski, Dr. Chosłowski, J. Borowski, Przybył, N. Modlibowski, Dr. Weiß, Ratajski, Damazyniak, Czarnecki.

Wojewódzki Sąd Administracyjny
L. dz. U. 5/22 S. A.

Poznań, dnia 1. stycznia 1922 r.

Uchwała.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu na posiedzeniu dnia 19. stycznia 1922 r. w którem brali udział:

1. prezydent Begale jako przewodniczący,
2. sędzia administracyjny Chmielewski,
3. posiedziciel ziemski hr. Czapski,
4. „ „ Chłapowski,
5. „ „ Potorowski,

— jako ławnicy —

zatwierdził na mocy § 6 i 19 ustawy o podatkach powiatowych i prowincjonalnych z dnia 23. kwietnia 1906 r. załączoną uchwałę Wydziału Powiatowego powiatu koźmińskiego z dnia 17. grudnia 1921 r. zmieniającą § 2 regulaminu podatku koncesyjnego z dnia 7. marca 1907 r. podwyższając podatek ten

a) na 5 000 mk jeżeli procederowiec jest wolnym od podatku
b) na 10 000 mk. jeżeli procederowiec jest opodatkowanym w klasie IV.
c) na 20 000 mk. jeżeli procederowiec jest opodatkowanym w klasie III.
d) na 30 000 mk. jeżeli procederowiec jest opodatkowanym w klasie II.
e) na 40 000 mk. jeżeli procederowiec jest opodatkowanym w klasie I.

z tem zastrzeżeniem, że uchwała obowiązuje od dnia zatwierdzenia.

Wojewódzki Sąd Administracyjny.
podp. Begale.

Poznań, dnia 10. lutego 1922 r.

Do powyższej uchwały Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 19. stycznia 1922 r. — L. dz. 95/22 S. A. — przychylam się w myśl § 20 ustawy o podatkach powiatowych i prowincjonalnych z dnia 23. kwietnia 1906 r. oraz art. 2 ustawy z dnia 1-go sierpnia 1919 r. Tyg. Urzęd. K. M. R. L. str. 319 — L. dz. 466/22 III. A. —

Wojewoda.
(stempel) z pol. (—) nieczytelny.

Powyższe uchwały podaję do wiadomości.
— L. dz. 1783/22 W. P. —
Koźmin, dnia 20. lutego 1922 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego.
Czarnecki.

Nr. 108. **Sprawa Daniny!**

Wszyscy pp. Sołtysi, którzy dotychczas nie są w posiadaniu ustawy o poborze nadzwyczajnej daniny państwowej, winni takowe niezwłocznie odebrać w Starostwie pokój nr. 7. Cena za egzemplarz wynosi 200,—mk.

Koszta pokrywają gminy z 2% wego udziału, który będzie im przekazany w myśl § 45, rozporządzenia wykonawczego do ustawy o poborze nadzwyczajnej daniny państwowej — L. dz. 257/22 D. —

Koźmin, dnia 6. marca 1922 r.

Starosta.
w z. Andrzejczak.
Starszy Sekretarz powiatowy.

Nr. 109. **Rozporządzenie policyjne.**

Na zasadzie § 11 ustawy o administracji policyjnej z dnia 11. marca 1850 (zbiór Ustaw str. 265) tudzież § 137 o ogólnej administracji krajowej z dnia 30. czerwca 1883 (zb. Ustaw str. 195) rozporządzam za zgodą Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na obszar Województwa Poznańskiego, co następuje:

§ 1.

Urządzanie kwest publicznych bez pozwolenia właściwej władzy administracyjnej jest wzbronione. Wyjątek stanowią kwesty w kościołach.

§ 2.

Przekroczenia karane będą grzywną do 600 mk. a w razie nieściągalności, odpowiednim aresztem, oraz konfiskatą zebranych składek.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, Równocześnie tracą moc obowiązującą rozporządzenie b. rejencji poznańskiej z dnia 17. czerwca 1885 (Dz. Urz. str. 163) oraz rozporządzenie b. rejencji bydgoskiej z dnia 28. listopada 1888 (B. Dz. Urz. str. 389). — 1035/21 I. A. I. —

Poznań, dnia 31. grudnia 1921.

Wojewoda.

Powyższe podaję do wiadomości.
— L. dz. 10230/22 St. I. —
Koźmin, dnia 1. marca 2922 r.

Starosta.
Czarnecki.

Nr. 110. **Ogłoszenie w sprawie ochrony kamieni trygonometrycznych.**

Przeprowadzone od szeregu lat z ramienia Oddziału kontroli badanie punktów trygonometrycznych wykazywały, iż kamienie rozpoznawcze częściowo zupełnie znikły, częściowo zaś zostały poruszone z właściwego położenia. Właściciele gruntów przeważnie nieuświadomieni co do celów i znaczenia kamieni w mniemaniu, iż ta powierzchnia w prawdzie do nich nie należy, że jednak pozostawiono im używalność tych, powierzchni, zaorują ochronną powierzchnie a przez to uszkodzają kamienie trygonometryczne a zarazem i wierzę ochronną. Według par. 2. przepisów z dnia 20. lipca 1878 tyczących się ustawienia i utrzymania kamieni trygonometrycznych nie wolno jest naruszyć powierzchni ochronnej w obszarze 2 mtr. kwadr. na około kamienia i to pod zagrożeniem grzywny do 3000,— mk. pol. w myśl § 370 kodeksu karnego.

Przez zaorywania i brunowanie powierzchni ochronnych powstają przesunięcia i uszkodzenia kamieni, wskutek których punkt taki staje się niezdatnym do użytku, a odnowienie go połączono jest z wielkiemi kosztami. Zniszczenie punktów trygonometrycznych Urzędu Pomiarów Krajowych podlega według § 304 państw. kod. karnego (jako przedmiotu naukowego) karze pieniężnej do 20 000,— mk. pol. lub więzienia do 2 lat, a wszystkie uszkodzenia będą oddawane sądom w celu ukarania winnych.

Oddział uważa przeto za potrzebne zwracać na to uwagę, za pomocą perjodycznych ogłoszeń z odwołaniem się na przepisy karne, że powierzchnia ochronna w promieniu 80 cm. na około kamieni o obszarze 2 mtr. należy do skarbu Państwa i aby kamieni nie uszkodzić, winna być wyłączoną z pod sprawy. Byłoby również wskazanem pouczyć od czasu do czasu ludność o ogólnym pożytku punktów trygonometrycznych ustawionych przez Urząd Pomiarów Krajowych.

Wiele krotnie zdarzyło się też, iż uszkodzeń kamieni dokonywały dzieci, w tym wypadku pożądanym jest, ażeby nauczyciele w szkołach zwracali dzieciom uwagę na ważność takich kamieni. Zaleca się także usilnie częstszą rewizję za pośrednictwem żandarmów i władz miejscowych w myśl przepisów z dnia 20. lipca 1876.

Urząd Pomiarów Krajowych.
(—) Szef Święcicki.

Powyższe ogłoszenie podaję do wiadomości.

P. P. burmistrzów, komisarzy obwodowych, sołtysów gminnych i przełożonych dworów oraz Post. Pol. Państwowej tutejszego powiatu wzywam do ścisłego przestrzegania powyższego rozporządzenia i doniesienia mi o każdym poszczególnym wypadku usunięcia kamieni trygonometrycznych celem oddania winnych do ukarania.

Panów nauczycieli proszę o pouczenie dzieci szkolnych o celu i ważności kamieni trygonometrycznych.
— L. dz. 864/22 St. I. —

Koźmin, dnia 25. lutego 1922 r.

Starosta.
Czarnecki.

Nr. 111. **Taryfa opłat za podwody obowiązująca od 1. stycznia 1922 r.**

Nawiązując do rozkazu D. O. Gen. nr. 83/21 poz. 20 i nr. 152 — 21 poz. 12 ustalam po porozumieniu się z Wojewodą poznańskim następującą taryfę na podwody, obowiązującą **od 1. stycznia 1922 r.**

1. za jednokonną podwodę dziennie 825,—mk.
2. „ dwukonna „ „ 1200,—mk.
3. „ każdego dalszego konia 375,—mk.

licząc 112,50 mk. za wóz 337,50 mk. za woźnicę i 375,—mk. za jednego konia na przeciąg 12 godzin.

Odszkodowanie od 1) do 3)

a) podwyższa się o połowę w razie używania podwody więcej niż 12 godzin,
b) zniża się o połowę w razie używanie podwody do 6 godzin. — L. dz. 50/22 W. I. —

Koźmin, dnia 27. lutego 1922 r.

Starosta
Czarnecki.

Nr. 112. Następujące osoby zamierzają z powiatu tutajszego wyprowadzić się na stałe do Niemiec.

1. Rozalja Kantorowicz wdowa po kupcu z Pogorzeli
2. Kurt Bergmann kupiec z Koźmina
3. Otto Piehl osadnik z Trzebina
4. August Bunk osadnik z Trzebina
5. Marcin Linke osadnik z Trzebina
6. Robert Jungke osadnik z Wyganowa
7. Paweł Jungke syn osadnika z Wyganowa

Osoby i urzędy mające jakiekolwiek pretensje do powyższych osób, zechcą się w przeciągu 6 dni w tutejszem Starostwie pokój nr. 3. zgłosić.

Koźmin, dnia 7. marca 1922 r.

Starosta.
w z. Andrzejczak
Starszy sekretarz powiatowy.

Nr. 113. Zestawienie wydanych kart łowieckich rocznych w miesiącu lutym r. b.

1. Karłowski Stanisław, właściciel ziemski, Szelejewo
2. Karłowski Adolf, dyrektor majątku Szelejewo.

— L. dz. 1272/22 St. A. —

Koźmin, dnia 1. marzec 1922 r,

Starosta
w z. Andrzejczak.

Dział nieurzędowy

Przepisy postne

obowiązujące w archidiecezji Gnieźnieńskiej i Poznańskiej.

1. W czasie Wielkiego Postu należy się wstrzymywać od potraw mięsnych i rosołu w piątki i soboty, w środę popielcową, oraz w środę suchodniową,

przypadającą w tygodniu po Popielcu. W inne dni Wielkiego Postu wolno używać raz na dzień potraw mięsnych oraz w Wielką Sobotę od godz. 12 w połud.

Na mocy upoważnienia, jakie Władza Duchowna u Stolicy Apostolskiej uzyskała, pozwala się na czas Wielkiego Postu w roku obecnym na używanie ponadto pokarmów mięsnych kilkakrotnie na dzień: w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki (z wyjątkiem środy popielcowej i środy suchodniowej).

2. W ciągu roku należy się wstrzymać od potraw mięsnych i rosołu w piątki, w suche dni i we wigilje Zielonych Świątek, Matki Boskiej Wniebowziętej, Wszystkich Świętych i Bożego Narodzenia.

3. We wszystkie dni postne wolno używać mleka, masła, jaj oraz tłuszczów do kraszenia; wolno także używanie równocześnie ryb i potraw mięsnych.

4. Przepis co do jednorazowego tylko posilenia się aż do sytości obowiązuje we wszystkie dni Wielkiego Postu z wyjątkiem niedziel; dalej w suche dni i wigilje, wyżej wymienione.

5. W niedziele i święta niema postu. W święto, przypadające w czasie Wielkiego Postu, wolno używać potraw mięsnych, ale tylko raz do sytości się posilić.

6. Do wstrzymywania się od mięsa w dni postne są zobowiązani wszyscy od skończonego 7-go roku życia, chyba, że ich zwalnia ważna przyczyna, jak choroba lub ubóstwo.

Do zachowania ścisłego postu są zobowiązani wszyscy od skończonego 21-go roku aż do rozpoczętego 60-go roku życia, jeśli ich nie zwalnia ważna przyczyna, jak ciężka praca, choroba lub słabe zdrowie.

7. Z wyjątkiem Wielkiego piątku są zwolnieni od postu ci którzy, podróżując lub stołując się w restauracjach, nie mogą otrzymać potraw postnych.

8. XX. Proboszczowie posiadają w poszczególnych wypadkach wedle kan. 1245 władzę udzielania ze słusznych powodów dyspensy tak jednostkom jak całym rodzinom, do ich parafji należącym, choćby się znajdowały poza parafją, również podróżującym, ale tym tylko w obrębie własnej parafji.

9. Tę samą władzę posiadają spowiednicy w stosunku do penitentów, ale tylko podczas spowiedzi.

10. Zwykłą jałmużnę postną niechaj wierni złożą do skarbonki na ten cel przeznaczonej lub na ręce duszpasterza. Kto dla ubóstwa jałmużny złożyć nie może, niech w każdą niedzielę Wielkiego Postu zmówi 5 razy Ojcze nasz i 5 razy Zdrowaś Marja za potrzeby Kościoła świętego.

11. Czas Komunji św. Wielkanocnej trwa od czwartej niedzieli postu do trzeciej niedzieli po Wielkanocy.

12. W czasie zakazanym, to znaczy od środy popielcowej aż do niedzieli wielkanocnej (włącznie) i od pierwszej niedzieli adwentowej aż do pierwszego święta Bożego Narodzenia (włącznie) nie są dozwolone śluby z uroczystem błogosławieństwem, t. j. z błogosławieństwem podczas mszy św. ślubnej. Śluby bez uroczystego błogosławieństwa są dozwolone. W czasie zakazanym winni się wierni wstrzymać od zabaw publicznych mianowiciele od tańców.

Powyższe przepisy postne podadzą Kaznodzieje w niedzielę Quinquagesima wiernym do wiadomości.

Poznań, dnia 15. lutego 1922 r.

Arcybiskup Gnieźnieński i Poznański
w z. † Ks. Biskup Łukomski

Sprawy polskie

DYMISJA GABINETU PONIKOWSKIEGO.

Warszawa, 5. 3. (PAT.) Naczelnik Państwa wystosował do p. Prezydenta Ministrów pismo treści następującej:

„Do p. Antoniego Ponikowskiego, Prezydenta Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie". Przychylając się do przedstawionej mi w dniu 3. marca 1922 r. prośby o dymisję, zwalniam pana z urzędu Prezydenta Ministrów, Ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego i z kierownictwa Ministerstwa sztuki i kultury wraz z całym gabinetem. Jednocześnie poruczam Panu oraz wszystkim ustępującym Ministrom, jak również i obecnym kierownikom zdrowia publicznego, przemysłu i handlu, kolei żelaznych, dalsze kierownictwo sprawami państwowemi aż do chwili powołania nowego rządu.

Warszawa—Belweder, d. 5. marca 1922r. (—) Naczelnik Państwa Józef Piłsudski. — Prezydent Ministrów Antoni Ponikowski.

TORUŃ. ARESZTOWANIE BURMISTRZA

W Gołębiu na Pomorzu aresztowano burmistrza tamtejszego Pretla. Powodem aresztowania jak dane, iż burmistrz ten nazywa się nie Pretel, lecz Winc. Domagała, z powodu blacharz. Domagała popełnił szereg nadużyć w urzędzie cukrowym, którego był funkcjonarjuszem, poczem podrobiwszy swe dokumenty osobiste zamieszkał w Wąbrzeźnie, gdzie nawet został mianowany sekretarzem gminy miejskiej, a stamtąd przeniesiony został na stanowisko burmistrza w Gołębiu. Jest to już trzeci, niestety, wypadek aresztowania burmistrza na Pomorzu z powodu nadużyć.

Ciekawe nowiny

Pochód Szarańczy

W południowej Afryce panuje obecnie plaga szarańczy, jakiej od dwudziestu lat tam nie pamiętają. Jest to osobny rodzaj bezskrzydły, który jednak narówni że swoimi skrzydlatymi krewniakami czyni straszne spustoszenia. Burowie nazywają tę szarańczę „Voetganger", czyli piechur. Tępienie ich jest łatwiesze niż szarańczy skrzydlatej, bo w szlaku ich pochodu kopie się rowy w których potem truje się szarańczę masami. Ale pomimo to pochód tego owadu, występującego w nieprzebranych tłumach, sieje straszne spustoszenie. Szarańcza jest dzieckiem pustyni, Azja środkowa, Arabja, pustynia Sahary, to jest ojczyzna. Ale ani żerujące ptactwo ani żywiące się niemi chrząszcze nie są w stanie wytępić tej plagi obfitej, jak piasek pustyni, z której pochodzą. Oprócz trucizny niszczy się te owady zmieniając za pomocą hałasu kierunek ich drogi i kierując je do jezior, w których toną. Ale wszystkie te środki są skuteczne tylko w gęsto zamieszkałych okolicach, a w pustyni dalej mnożą się niezliczone masy, których zjawienie się jest niespodziewanem, bo nagłem nieszczęściem fermera. Widzowie opowiadają że zjawienie się szarańczy jest widokiem również wspaniałym, jak strasznym. W oddali miljony świecą czerwono niby mieniąca się w słońcu płachta śnieżna lub czerwono zabarwiony dym, zgęszczający się, zbliżając się, w nieprzeniknioną mgłę, przez którą tylko z największym wysiłkiem jeździec przedostać się może, aż go wstrętna woń przyprawi o mdłości. Nauka dotychczas nie zna skutecznego środka na tępienie szarańczy.

Wiadomości pozamiejscowe

Targi Poznańskie. — W dniu 10-tego lutego ukończone zostało przyjmowanie zgłoszeń wystawców na 2-gie Targi Poznańskie. Obecnie dyrekcja targów przyjmuje zgłoszenia spóźnionych wystawców po cenach o 50 o proc. droższych. Jednocześnie dyrekcja dokonała już podziału miejsc i zakończa swe prace przygotowawcze. Otwarcie 2-gich Targów nastąpi w dniu 19 marca o g. 9-tej rano. Otwarcie Targów nie będzie miało w tym roku charakteru uroczystości.

Wąbrzeźno. Proces prasowy. „Głos Wąbrzeski" donosi, że w ubiegłym tygodniu stawał przed sądem w Toruniu redaktor tego pisma p. Szczuka, oskarżony o obrazę przez pastora Müllera, wydalonego z granic Państwa Polskiego z powodu agitacji przeciwpaństwowej. Pastor Müller dopatrzył się obrazy w artykule p. Szczuki, przytaczającym oświadczenie pastora w Sierakowie, iż Polacy niedługo będą panami Ziemi Pomorskiej. Obrońca usiłował wykazać wielką rzekomo lojalność pastora w stosunku do Państwa Polskiego. Oskarżony natomiast redaktor Szczuka poparł swe twierdzenia licznymi faktami, wskazując między innemi na fakt wydalenia p. Müllera z granic Państwa Polskiego. Sąd uniewinnił redaktora Szczukę i nałożył na powoda koszta sądowe.

Złote myśli z dzieł Henryka Sienkiewicza.

Z moich własnych spostrzeżeń dawno doszedłem do wniosku, że jesteśmy jednem z najruchliwszych, ale najbardziej w stosunkach pieniężnych lekkomyślnych i nie szanujących terminy społeczeństw. Ja, który lubię dociekać wszelkich przyczyn, zastanawiam się nieraz nad tym objawem — i oto co sądzę: Podług mnie pochodzi on stanowczo z wyłącznie rolniczego zajęcia narodu. Handlem zajmowali się u nas żydzi i ci nie mogli nauczyć nas ścisłości — rolnik zaś często musi być nierzytelnym, bo ziemia jest niesłychanie nierzytelną, musi być bezterminowym, bo ziemia jest bezterminowa. Ten jej charakter udziela się i tym, którzy w niej grzebią — wchodzi następnie w skład moralnej istoty całego społeczeństwa i powoli staje się wadą dziedziczną.

Bez dogmatu.

W naszym rejestrze handlowym A. zapisano dzisiaj pod Nr. 40 (Klara Püschner Pogorzela)
Firma została wymazana.
Koźmin, dnia 2. marca 1922 r.

Sąd powiatowy.

W naszym rejestrze handlowym A. zapisano dzisiaj pod Nr. 5 co następuje:
Karol Szwajkiewicz, Pogorzela.
Właśc. Karol Szwajkiewicz, kupiec w Pogorzeli.
Koźmin dnia 2. marca 1922 r.

Sąd powiatowy.

Unieważnia się „Tymczasowo zaświadczenie demobilizacyjne" wystawione z P. K. U. Krotoszyn dla:

1. bezterminowo urlop. szereg. Wacława Domańskiego z Pogorzeli pow. Koźmin,
2. bezterminowo urlop. szereg. Wacława Fienera z Borzęcic pow. Koźmin,
3. bezterminowo urlop. szereg. Dymarskiego Szczepana z Bułakowa pow. Koźmin urodz. 12. 12. 1901.

Pow. Kom. Uzup. Krotoszyn
Referat Ewidencyjny.
Ittner kapitan, zast. komendanta.

Odciąć, wypełnić i oddać listownie!

Zamówienie!

Zamawiam niniejszem „Orędownik powiatu Koźmińskiego" na II kwartał 1922 (kwiecień, maj, czerwiec) za 189,— mk.

Podpis

Adres

Kwit pocztowy

Powyższą sumę zapłacono.

................, dnia 192